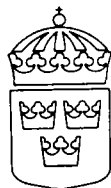


Regeringens proposition 1991/92:50

om sänkning av mervärdeskatten på vissa
varor och tjänster, m.m.



Prop.
1991/92:50

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i
bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 31 oktober 1991.

På regeringens vägnar

Carl Bildt

Bo Lundgren

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås bl.a. att mervärdeskatten på livsmedel, hotell- och restaurangtjänster samt personbefordran sänks till 18 % från och med den 1 januari 1992 och att skatten bibehålls på 25 % för övriga varor och tjänster. Vidare föreslås att vissa tjänster avseende kinematografisk film, förvaltning av värdepappersfonder samt tillhandahållande av vissa livräddningsfartyg undantas från skatteplikt.

Förslag till
Lag om ändring i lagen (1968:430) om mervärdesskatt

Prop. 1991/92:50

Häriigenom föreskrivs att 8, 13 och 17 §§ samt anvisningarna till 8 § lagen (1968:430) om mervärdesskatt¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Från skatteplikt undantas

- 1) sjukvård, tandvård och social omsorg,
- 2) utbildning,
- 3) bank- och finansieringstjänster samt värdepappershandel och därmed jämförlig verksamhet,
- 4) försäkringstjänster,
- 5) i punkt 7 av anvisningarna angivna varor och tjänster inom kulturverksamheten,
- 6) överlåtelse eller upplåtelse av arrende, hyresrätt, bostadsrätt, tomträtt, servitutsrätt eller annan rättighet till fastighet eller del av fastighet om inte annat följer av anvisningarna,
- 7) postverkets befordran av annat än postpaket, gruppkursband eller varor i diligenstrafiken,
- 8) frimärke, dock inte vid omsättning eller import i särskild för butiks försäljning avsedd förpackning, samt sedel och mynt som är eller har varit gällande betalningsmedel, dock inte guldmynt präglade 1967 eller senare som omsätts efter sitt metallvärde,
- 9) allmän nyhetstidning,
- 10) periodiskt medlemsblad eller periodisk personaltidning, när varan tillhandahålls utan vederlag eller till utgivaren, medlem eller anställd eller införs till landet under motsvarande förutsättningar, annan periodisk publikation som väsentligen framstår som organ för sammanslutning med huvudsakligt syfte att verka för religiöst, nykterhetsfrämjande, politiskt, miljövardande, idrottsligt eller försvarsfrämjande ändamål eller att företräda handikappade eller arbetshindrade medlemmar samt utländsk periodisk publikation av annat slag när prenumeration på sådan publikation förmedlas mellan prenumerant och utländsk utgivare eller när sådan publikation inkommer direkt till prenumerant,
- 11) införing eller ackvisition av annons i publikation av sådant slag som anges i 10,
- 12) framställning av publikation av sådant slag som anges i 10 samt tjänst som framställaren tillhandahåller i samband därmed,
- 13) Sveriges Radio-koncernens verksamhet för produktion och utsändning av radio- och televisionsprogram, i den mån verksamheten finansieras genom TV-avgiften eller statsanslag,

¹ Lagen omtryckt 1990:576.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:885.

14) läkemedel som utlämnas enligt recept eller säljs till sjukhus eller införs till landet i anslutning till sådan utlämning eller försäljning,

15) organ, blod eller modersmjölk från människa,

16) flygbensin och flygfotogen,

17) lotterier, däri inräknat vadhållning och andra former av spel,

18) varulager, inventarium och annan tillgång som tillhör verksamhet, när tillgången överläts i samband med överlåtelse av verksamheten eller del därav eller övertas i samband med fusion eller liknande förfarande, allt under förutsättning att förvärvaren är skattskyldig,

19) tjänst som avser gravöppning eller gravskötsel när tjänsten tillhandahålls av huvudmannen för allmän begravningsplats.

19) tjänst som avser gravöppning eller gravskötsel när tjänsten tillhandahålls av huvudmannen för allmän begravningsplats,

20) fartyg för livräddning samt del, tillbehör eller utrustning till sådant fartyg, under förutsättning att fartyget ställs till förfogande för Svenska Sällskapet för Räddning af Skeppsbrutne.

(Se vidare anvisningarna.)

13 §

Skatten utgår med 23,46 procent av beskattningsvärdet.

Skatten utgår med 25 procent av beskattningsvärdet. *Skatten utgår dock med 18 procent av beskattningsvärdet för*

1) serveringstjänster,

2) rumsuthyrning i hotellrörelse eller liknande verksamhet samt upplåtelse av campingplats och motsvarande i campingverksamhet,

3) personbefordran utom sådan befordran där resemomentet är av underordnad betydelse,

4) transport i skidliftar samt

5) omsättning och import av sådana livsmedel och livsmedelstillsatser som avses i 1 § livsmedelslagen (1971:511) med undantag för

a. vatten från vattenverk,

b. spritdrycker, vin och starköl som tillhandahålls av det detaljhandelsbolag som avses i 15 § andra stycket lagen (1977:293) om handel med drycker samt

c. tobaksvaror.

17 §

Skattskyldig får med de begränsningar som anges i 18 och 60 §§ vid redovisning av skatt göra avdrag för ingående skatt som hänför sig till förvärv eller import för verksamhet som medför skattskyldighet.

I fråga om rätt att göra avdrag för ingående skatt i statlig och kommunal verksamhet gäller dock bestämmelserna i 18 a §.

Rätt till avdrag föreligger för den redovisningsperiod då förvärvet eller importen enligt god redovisningssed borde ha bokförts om inte annat följer av fjärde eller femte stycket. Har medgivande enligt 5 a § andra stycket erhållits får avdrag för andra förvärv än sådana som avses i fjärde eller femte stycket göras först vid beskattningsårets utgång eller när betalning dessförinnan har erlagts. Avdrag för ingående skatt som hänför sig till förskotts- eller a conto-likvid får göras under den redovisningsperiod då betalning har erlagts eller, i fråga om byggnads- eller anläggningsentreprenad, när faktura med uppgift om skattens belopp har mottagits. Har skattskyldig försatts i konkurs inträder avdragsrätt senast vid konkursutbrottet i fråga om ingående skatt, som hänför sig till förvärv, import eller förskotts- eller a conto-likvid före konkursutbrottet.

Har vara förvärvats genom kreditköp med förbehåll från säljaren om återtaganderätt enligt lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. får avdrag för den ingående skatten, oavsett principerna för den skattskyldiges bokföring, göras för den redovisningsperiod under vilken faktura eller motsvarande handling har mottagits.

Vid förvärv av avverkningsrätt till skog får avdrag för ingående skatt göras endast för vad som har betalats under redovisningsperioden. Rätten till avdrag för ingående mervärdeskatt som tas ut vid införsel till landet inträder tidigast när en av tullverket utfärdad tullräkning har mottagits av den skattskyldige. Har skattskyldig övertagit annan skattskyldigs verksamhet eller del därav äger han rätt till avdrag för ingående skatt som hänför sig till den tidigare ägarens förvärv för verksamheten, i den mån denne skulle haft rätt till avdrag om skatten hade betalats av honom.

Delägare i samfällighet för vattenreglering, väghållning eller liknande ändamål får avdraga ingående skatt som hänför sig till samfällighetens förvärv med vad som belöper på hans andel i samfälligheten. Vad som nu har sagts gäller endast i den mån i samfälligheten deltagande fastighet används i verksamhet som medför skattskyldighet.

Äger ett svenskt aktiebolag, en svensk ekonomisk förening eller en svensk ömsesidig skadeförsäkringsanstalt (moderföretag) mer än nio tiondelar av aktierna i ett eller flera svenska aktiebolag (helägda dotterbolag) och tillhandahåller ett av företagen något annat av företagen en tjänst som inte är skattepliktig får det andra företaget göra avdrag för den skatt som belöper på det förstnämnda företags förvärv eller införsel för tillhandahållande av tjänsten, i den mån avdragsrätt hade förelegat om förvärvet eller införseln hade gjorts av det skattskyldiga företaget. Vad nu har sagts gäller även aktiebolag vars aktier till mer än nio tiondelar ägs av ett eller flera helägda dotterbolag.

Förvärvar skattskyldig mot vederlag skattepliktig vara inom landet från den som inte är skattskyldig för omsättning av varan, skall som ingående mervärdeskatt för den skattskyldige anses 19

Förvärvar skattskyldig mot vederlag skattepliktig vara inom landet från den som inte är skattskyldig för omsättning av varan, skall som ingående mervärdeskatt för den skattskyldige anses 20

procent av vederlaget. Vad nu sagts gäller även den som är skattskyldig för förmedling som avses i punkt 3 första stycket av anvisningarna till 2 §.

procent av vederlaget. *Om förvärv avser sådan vara för vilken skatt utgår med 18 procent av beskattningsvärdet enligt 13 § andra meningen, skall som ingående mervärdeskatt dock anses 15,25 procent av vederlaget.* Vad nu sagts gäller även den som är skattskyldig för förmedling som avses i punkt 3 första stycket av anvisningarna till 2 §.

Redovisar skattskyldig olika verksamheter var för sig får överskjutande ingående skatt i en verksamhet kvittas mot utgående skatt i annan verksamhet.

Om återbetalning av överskjutande ingående skatt som ej kunnat kvittas föreskrivs i 49 §.

(Se vidare anvisningarna.)

Anvisningar

till 8 §

1. Med sjukvård förstås åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar, kroppsfel och skador samt vård vid barnsbörd, om åtgärderna avser vård vid sjukhus eller annan inrättning som drivs av det allmänna eller vid inrättning som avses i 1 § stadgan (1970:88) om enskilda vårdhem m. m. Som sjukvård skall även anses vård av sådan beskaffenhet som berättigar till sjukvårdersättning enligt 2 kap. 5 § lagen (1962:381) om allmän försäkring samt vård som i övrigt tillhandahålls av någon med särskild legitimation att utöva yrke inom sjukvården. Även sjuktransporter som utförs med därför särskilt inrättade fordon hänförs till sjukvård.

Undantaget beträffande sjukvård omfattar, förutom varor och tjänster som tillhandahålls vårdtagaren direkt av vårdgivaren, även sådana kontroller och analyser av prov som tillhandahålls vårdgivaren av annan som ett led i sjukvården. Undantaget avser inte vård av djur.

2. Med tandvård avses åtgärder för att förebygga, utreda och behandla sjukdomar, kroppsfel och skador i munhålan.

Undantaget beträffande tandvård omfattar, förutom varor och tjänster som tillhandahålls vårdtagaren direkt av vårdgivaren, även dentaltekniska produkter och tjänster avseende sådana, när produkten eller tjänsten tillhandahålls vårdgivaren, dentaltekniker eller den för vars bruk produkten är avsedd. Undantaget avser inte vård av djur.

3. Med social omsorg avses offentlig eller privat verksamhet för barnomsorg, äldreomsorg, särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda och annan jämförlig social omsorg.

Undantaget beträffande social omsorg omfattar varor och tjänster som den som bedriver omsorgen direkt tillhandahåller den som åtnjuter denna.

4. Undantaget beträffande utbildning omfattar varor och tjänster som den som bedriver utbildningen direkt tillhandahåller den som åtnjuter denna.

Undantaget omfattar inte sådan utbildning som säljare eller uthyrare anordnar i samband med tillhandahållande av skattepliktig vara eller tjänst.

5. Med värdepappershandel och därmed jämförlig verksamhet avses omsättning och förmedling av aktier, andra andelar och fordringar, vare sig de representeras av värdepapper eller ej.

Med sådan verksamhet förstås också ett fondbolags fondverksamhet enligt 1 § första stycket lagen (1990:1114) om värdepappersfonder.

Undantaget för bank- och finansieringstjänster omfattar inte notariatverksamhet, inkassotjänster, uthyrning av förvaringsutrymmen eller finansieringsföretags omsättning av varor som enligt köpeavtal återtagits av företaget.

6. Med försäkringstjänster avses även tjänster hänförliga till återförsäkringsverksamhet samt tjänster utförda av försäkringsmäklare eller annan förmedlare av försäkringar. Undantaget beträffande försäkringstjänster omfattar inte försäkringsföretags omsättning av varor som övertagits i samband med skadereglering.

7. Undantaget från skatteplikt enligt 8 § 5 gäller

a) upplåtelse eller överlåtelse av rättighet som omfattas av 1, 4 eller 5 § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, dock inte såvitt avser reklamalster eller system och program för automatisk databehandling och inte heller film, videogram eller annan jämförlig upptagning som avser information,

b) överlåtelse eller import av sådant alster av bildkonst som avses i 1 § nämnda lag och som ägs av upphovsmannen eller dennes dödsbo,

c) en utövande konstnärs framförande av ett litterärt eller konstnärligt verk samt rättighet i fråga om ljud- eller bildupptagning av sådant framförande,

d) konserter samt cirkus-, biograf-, teater-, opera-, balett- och därmed jämförliga föreställningar,

e) biblioteksverksamhet i form av tillhandahållande av böcker, tidskrifter, tidningar, ljud- och bildupptagningar, reproduktioner av bildkonst samt bibliografiska upplysningar,

f) arkivverksamhet i form av förvaring och tillhandahållande av arkivhandlingar och uppgifter därur,

g) museiverksamhet i form av utställning för allmänheten och tillhandahållande av föremål för utställning,

h) tjänst avseende framställning, kopiering eller annan efterbehandling av kinematografisk film som avser annat än reklam eller information.

8. Undantaget enligt 8 § 6 för fastighetsupplåtelse omfattar också upplåtarens tillhandahållande av gas, vatten, elektricitet och värme som

sker som ett led i fastighetsupplåtelsen. Detsamma gäller tillhandahållande av nätutrustning för mottagning av radio- och televisionssändningar.

Undantaget gäller inte vid

a. sådan upplåtelse för vilken skattskyldighet medgivits enligt 2 § tredje stycket,

b. upplåtelse eller överlåtelse av rätt till jordbruksarrende, avverkningsrätt och annan jämförlig rättighet, rätt att ta jord, sten eller annan naturprodukt samt rätt till jakt, fiske eller bete,

c. rumsuthyrning i hotellrörelse eller liknande verksamhet samt upplåtelse av campingplats och motsvarande i campingverksamhet,

d. upplåtelse av parkeringsplats i parkeringsverksamhet,

upplåtelse för fartyg eller luftfartyg av hamn eller flygplats,

upplåtelse av förvaringsbox,

upplåtelse av utrymme för reklam eller annonsering på fastighet,

upplåtelse av byggnad eller mark för djur.

9. Undantaget för allmän nyhetstidning i 8 § 9 gäller sådan publikation av dagspresskaraktär som normalt utkommer med minst ett nummer varje vecka.

10. Undantaget för periodisk publikation i 8 § 10 gäller svensk och utländsk publikation, som enligt utgivningsplan utkommer med normalt minst fyra nummer om året. Till sammanslutning med huvudsakligt syfte att verka för idrottsligt ändamål hänförs endast sådan som är ansluten till Sveriges riksidsrottsförbund eller Svenska korporationsidsrottsförbundet eller är representerad i Sveriges olympiska kommitté. Som försvarsfrämjande sammanslutning räknas endast sådan som anges i 1 § kungörelsen (1970:301) om frivillig försvarsverksamhet eller som har till uppgift att stödja hemvärnets verksamhet.

11. Undantagen i 8 § 9--12 omfattar även publikation i form av radiotidning eller kassettidning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 31 oktober 1991

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Friggebo, Johansson, Laurén, Hörnlund, Olsson, Svensson, af Ugglas, Dinkelspiel, Thurdin, Hellsvik, Wibble, Björck, Davidson, Könberg, Odell, Lundgren, Unckel, P. Westerberg, Ask

Föredragande: statsrådet Lundgren

Proposition om sänkning av mervärdeskatten på vissa varor och tjänster, m.m.

1 Inledning

Enligt riksdagens beslut (prop. 1989/90:150 (bil.4), FiU40, rskr. 358, SFS 1990:575) är mervärdeskatten under tiden den 1 juli 1990--den 31 december 1991 höjd och utgår med 25 % i stället för 23,46 %.

Riksdagen har i juni 1991 hemställt hos regeringen om förslag till en sådan ändring i lagen (1968:430) om mervärdeskatt (ML) att mervärdeskatten på livsmedel och serveringstjänster från den 1 januari 1992 utgår med 18 % och på övriga skattepliktiga varor och tjänster med 25 % (1990/91:FiU30, rskr 386).

Jag avser nu att ta upp den av riksdagen begärda ändringen. I detta sammanhang vill jag också aktualisera en breddning av området för lägre mervärdeskatt för att stärka den svenska turistnäringens konkurrenskraft. Jag tar också upp vissa andra ändringar i det mervärdeskattepliktiga området.

Den höjning av mervärdeskatten som genomfördes genom att reduceringsreglerna för hotell- och restaurangtjänster slopades och skatteplikt infördes på personbefordran har inneburit väsentligt ökade kostnader för att turista i Sverige.

I Europa är det vanligt med differentierade skatter på hotell- och restaurangtjänster. Skidliftverksamhet, som är av vital betydelse för den svenska fjällturismen, mervärdebeskattas över huvud taget inte i Norge, Finland, Frankrike m. fl. länder med vilka Sverige konkurrerar om vinterturismen. Personbefordran i övrigt beskattas i flera länder i Europa med en lägre skattesats.

Inom EG har enighet uppnåtts om vilka nivåer för mervärdeskatten som skall gälla fr.o.m. den 1 januari 1993. För huvuddelen av varor och tjänster införs en miniminivå om 15%. Någon övre gräns finns inte. För ett antal varor och tjänster får länderna en frihet att ha en lägre skattesats. Till denna grupp hör bl.a. livsmedel, hotellvistelse, upplåtelse av campingplatser samt persontransporter.

Det av riksdagen angivna området för en sänkning av mervärdeskatten

bör utvidgas till att omfatta också hotell- och campingtjänster samt personbefordran. Prop. 1991/92:50

Den 18 januari 1990 tillkallades en särskild utredare med uppgift att göra en teknisk översyn av mervärdeskattelagen. Jag avser att senare återkomma till riksdagen med de förslag som kan föranledas av denna översyn. Jag har också uppmärksammat vissa problem som rör utformningen av undantaget från skatteplikt för sjukvård och även för sjukvårds- och utbildningstjänster som inte tillhandahålls direkt till vårdtagare resp. elev. Även utformningen av vissa andra bestämmelser t.ex. i fråga om undantaget från skatteplikt vid upplåtelse av rätt till fastighet och dess effekter på vissa upplåtelser inom idrottsområdet liksom den generella skattepliktens effekter vid utarrendering av t.ex. tandläkarpraktik har uppmärksamrats. Jag har också uppmärksammat att det inte råder fullständig konkurrensneutralitet mellan enskild bedriven verksamhet inom sjukvård, tandvård, social omsorg och utbildning och motsvarande verksamhet bedriven i offentlig regi. Vidare har bestämmelserna om när persontransport skall anses som skattefri export kommit att utnyttjas i skatteundandragande syfte. Jag avser att se över dessa och även ytterligare frågor och återkomma med de förslag som kan erfordras.

Regeringen kommer senare också att redovisa riktlinjer för en Europaanpassning av skatterna. Inför den svenska EG-anslutningen måste bl.a. en betydande sänkning av den generella mervärdeskatten ske.

Under ärendets beredning har diskussioner om tekniska lösningar förts med företrädare för riksskatteverket och generaltullstyrelsen.

Lagrådet

Lagrådets yttrande har inhämtats över lagförslaget till den del det avser sänkningen av mervärdeskatten på livsmedel och serveringstjänster. Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran. Förutom utvidgningen av området för sänkt skatt så har vissa redaktionella ändringar gjorts i förhållande till det till lagrådet remitterade förslaget. Det remitterade lagförslaget och lagrådets yttrande bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1* och *2*.

2 Skattesatsen

Mitt förslag: Den nuvarande mervärdeskatten på 25 % bibehålls även efter den 1 januari 1992. Skatten sänks dock till 18 % för vissa varor och tjänster.

Skälen för mitt förslag: Enligt riksdagens beslut (prop. 1989/90:150 (bil.4), FiU40, rskr.358, SFS 1990:575) skall den tillfälliga höjningen av mervärdeskatten upphöra den 31 december 1991. Mervärdeskatten sänks då, om riksdagen inte beslutar annat, från 25 till 23,46 %.

Som jag framhållit inledningsvis har riksdagen hemställt om ett förslag till ändring av ML innebärande dels ett bibehållande av den tillfälligt höjda mervärdeskatten, dels en sänkning av skatten på livsmedel och serveringstjänster.

I enlighet med riksdagens hemställan bör den generella mervärdeskatten om 25 % tills vidare behållas som normalskattesats. Eftersom nivån 25 % föreslås gälla tills vidare bör skattesatsen regleras direkt i 13 § ML och inte som tidigare i en särskild lag (SFS 1990:575). Jag tar i det följande upp de områden som bör omfattas av den sänkta skatten.

3 Avgränsning av området för sänkt mervärdeskatt

Livsmedel

Mitt förslag: Mervärdeskatten för sådana livsmedel och livsmedelstillsatser som avses i 1 § livsmedelslagen (1971:511) sänks till 18 %. Sänkningen omfattar dock inte vatten från vattenverk, spritdrycker, vin och starköl samt tobaksvaror.

Skälen för mitt förslag: Den lägre skatten skall tillämpas på bl.a. livsmedel. Begreppet livsmedel används i flera olika sammanhang, men någon entydig allmängiltig definition finns inte. Behovet av en exakt definition beror på i vilket sammanhang begreppet används. När det gäller statistiska sammanhang kan tveksamhet beträffande någon enstaka produkt helt sakna betydelse. I andra sammanhang, exempelvis när det gäller livsmedelshygien, är det av större betydelse att varan klassificeras rätt och därmed omfattas av de regler som är önskvärda.

När begreppet livsmedel skall användas som grund för vilken skatt som skall tas ut vid omsättning av varan är det av mycket stor betydelse att begreppet är entydigt definierat. Om så inte är fallet kan problem med hantering och bristande konkurrensneutralitet uppkomma. Risker finns också för ett omotiverat skattebortfall.

Frågåendet av en enhetlig skatt leder ofrånkomligen till komplikationer i tillämpningen. Storleken på dessa är beroende av hur väl man lyckas definiera särområdet. Målet bör vara att göra området så entydigt som möjligt och att få det att överensstämma med annan tillämpning eller med vad som i allmänhet förstås med begreppet. Man bör också bl.a. för att förenkla hanteringen undvika att i skattesystemet bygga in bedömningsar av om varan i fråga är bra eller dålig från folkhälsosynpunkt eller dess karaktär av nödvändighetsvara eller lyxvara.

En mycket vid definition av begreppet livsmedel som uppfyller de nämnda kraven och som torde ge få tillämpningsproblem finns i livsmedelslagen (1971:511). Enligt denna lag förstås med livsmedel matvaror, dryckesvaror (inkl. dricksvatten), njutningsmedel eller andra varor som är avsedda att förtäras av människor. Varor som omfattas av läkemedelsförordningen (1962:701) räknas dock inte som livsmedel enligt

livsmedelslagen. Denna avgränsning innebär att praktiskt taget alla produkter utom läkemedel som på något sätt förtärs (sväljs, sugas eller tuggas) av människor behandlas som livsmedel.

Ett av syftena med en vid definition i livsmedelslagen av begreppet livsmedel är att få denna lag tillämplig i ett tidigt led i beredningsprocessen av det som är avsett att bli ett livsmedel och att därmed få de livsmedelshygieniska aspekterna beaktade. På ett område har det, trots denna vida definition, uppstått vissa svårigheter. Det gäller frågan om när en råvara övergår till en vara som är avsedd att förtäras av människor. Detta gäller exempelvis spannmål. Livsmedelshygieniska skäl kräver inte att säd omfattas av livsmedelslagen och säd kan därför hållas utanför.

Jag återkommer till ytterligare några sådana avgränsningar men vill redan nu framhålla att det från mervärdeskattesynpunkt vore en fördel om också alla råvaror kunde betraktas som livsmedel i ett så tidigt skede som möjligt i hanteringskedjan. Mot detta skall dock ställas önskemålet om att inte ge begreppet livsmedel en speciell betydelse i skattesammanhang. En sådan ordning bör så långt möjligt undvikas. Med hänsyn till att råvaror som inte direkt kan räknas som livsmedel ofta kräver omfattande beredning torde försäljning av sådana råvaror nästan uteslutande ske mellan skattskyldiga. De faktiska skatteproblemen torde därför bli små.

Livsmedelslagen har tillämpats sedan år 1971. Det torde med hänsyn härtill vara relativt få fall där tveksamheter fortfarande förekommer. Jag har därför funnit det mest ändamålsenligt att knyta området för den lägre mervärdeskatten direkt till livsmedelslagen. Härigenom möjliggörs också att skattemyndigheterna i tveksamma fall kan samråda med livsmedelsverket.

Beträffande importen kan sägas att tullverket sedan lång tid tillbaka har vana att arbeta med differentierade avgifter vid import inte minst på livsmedelsområdet. Den nu valda definitionen torde kunna bindas till den statistiska varuförteckningen. Bortsett från merarbetet i samband med omställningen bör differentieringen därför inte vålla tullverket några större besvärigheter.

För att inte få onödiga problem vid tillämpningen av skattelagstiftningen bör också livsmedelstillsatser som de definieras i livsmedelslagen omfattas av den lägre skatten. Det som omfattas är ämnen som tillförs eller förekommer i eller på livsmedel utan att vara råvaror. För att dessa skall få användas i livsmedel krävs särskilt godkännande. Det torde därför inte innebära några större svårigheter att skilja dessa tillsatser från andra som inte har med livsmedel att göra.

Den avgränsning av området för lägre skatt som jag nu redovisat innebär dock att problem kan uppkomma med vissa produkter, exempelvis vegetabiliska oljor, som kan användas både som livsmedel och som insatsvara i t.ex. kemisk industri. Det kan i dessa fall inte vara rimligt att för importpartier ålägga tullmyndigheterna skyldighet att i efterhand kontrollera hur ett visst importparti faktiskt använts. Det torde få accepteras att vissa varor som i realiteten inte ingår i livsmedelsproduktionen får del av skattesänkningen. Den bestående skatteeffekten torde bli

helt negligerbar eftersom den kemiska industrins produkter är mervärdeskattebelagda och inköpen följaktligen avdragsgilla i mervärdeskattehanseende.

Beträffande råvarorna kan sammanfattningsvis sägas att en direkt anknytning till livsmedelslagen innebär att spannmål betraktas som livsmedel när det kommit till kvarnanläggningen och där bedömts kvarngillt. Kött betraktas som livsmedel när de köttproducerande djuren kommer till slakteriet och då underkastats veterinärbesiktning. Fisk anses som livsmedel redan när den rensas och bearbetas ute till havs. Mjölk blir livsmedel då den ankommer till mejeriet. Från detta görs dock undantag när varor tillhandahålls av producenten direkt till konsument. Kött, mjölk, vegetabilier eller andra varor blir livsmedel enligt livsmedelslagen direkt vid försäljningen eller överlämnandet till konsument.

Livsmedelslagens definition av livsmedel innebär att också alkoholhaltiga drycker, snus och tuggtobak räknas som livsmedel. Dessa produkter är klart definierade i annan lagstiftning nämligen lagen (1977:292) om tillverkning av drycker och lagen (1961:394) om tobaksskatt. För de alkoholdrycker som säljs i systembutikerna bör, trots önskemålet om få avvikelser, någon prissänkning inte ske. Dessa bör således inte omfattas av den lägre skatten. Av praktiska skäl bör särreglerna för de alkoholhaltiga dryckerna inte gälla folkölet. Samtliga drycker som säljs i den vanliga matvaruhandeln bör mervärdesbeskattas efter samma skattesats. Jag bedömer att den prissänkning som folkölet därmed skulle omfattas av inte står i konflikt med de alkoholpolitiska målen.

Röktobak räknas inte som livsmedel. Det gör däremot snus och tuggtobak. Av praktiska skäl bör samtliga tobaksprodukter beskattas efter samma skattesats. Det innebär att också snus och tuggtobak beskattas efter den generella skattesatsen som gäller för andra varor än livsmedel.

Ett annat problem som aktualiseras med den valda definitionen på livsmedel är hur dricksvatten skall beskattas. Dricksvatten är enligt denna definition ett livsmedel. Enbart en ringa del av det vatten som tillhandahålls från vattenverk används emellertid som livsmedel, dvs. som dryck eller i matlagning. Det mesta används för bad, diskning, tvätt eller liknande ändamål. Ersättning för vatten tas ofta ut som en kombination av en fast avgift och en rörlig avgift. Den lägre skatten skulle vid en strikt tillämpning endast tillämpas på en mindre del av kostnaden för vattnet. Några uppgifter om hur stor del av inköpt vattenledningsvatten som i varje enskilt hushåll förbrukas som livsmedel (dricksvatten) finns inte. Det skulle bli nödvändigt att fastställa mycket grova schabloner för att en sådan ordning över huvud taget skulle bli möjlig. Merparten av det vatten som köps skulle vara belagt med den högre skatten eftersom det inte är avsett för förtäring. Framför allt praktiska skäl talar för att det vatten som tillhandahålls från vattenverk bör beskattas enligt den generella skattesatsen som gäller för andra varor än livsmedel. För hushållen är detta ställningstagande av synnerligen ringa ekonomisk betydelse. Med vattenverk avses vattenanläggning som drivs av kommun för framställning av dricksvatten eller sådan anläggning som förklarats

för allmän av länsstyrelsen. Till vattenverk hänförs också andra anläggningar från vilka vatten tillhandahålls genom vattenledning till flera hushåll eller eljest i större omfattning till sjukhus, camping- eller semesteranläggningar, stugbyar eller liknande. Annat vatten som säljs t.ex. buteljerat i butiker eller som tillhandahålls på restauranger bör dock även i mervärdeskattesammanhang räknas som livsmedel på vanligt sätt.

Regler av nu angiven innebörd bör föras in i 13 § ML. De nu föreslagna reglerna föranleder också ändringar i 17 § åttonde stycket ML.

Hotell- och restaurangtjänster m.m.

Mitt förslag: Mervärdeskatten för hotell- och restaurangtjänster, liksom för upplåtelse av campingplats m.m., sänks till 18 %.

Skälen för mitt förslag: Fram till den 1 januari 1990 omfattades hotell- och restaurangtjänster av särskilda reduceringsregler. Skatten utgick på 60 % av beskattningsvärdet. Genom en lagändring den 1 januari 1990 (prop. 1989/90:50, SkU 10, rskr 96, SFS 1989:1027) slopades reduceringsreglerna och dessa tjänster omfattas nu av den generella skatten och beskattas således med 25 % av det fulla beskattningsvärdet. Den 1 januari 1991 utvidgades det skattepliktiga området till att också omfatta upplåtelse av campingplats och motsvarande i campingverksamhet (prop. 1990/91:111, SkU 31, rskr 357, SFS 1990:576).

Som jag anfört tidigare har dessa förändringar medfört negativa effekter för i första hand turistnäringen. Hotell- och restaurangtjänster liksom campingtjänster bör därför omfattas av den av mig föreslagna sänkningen av mervärdeskatten.

Upplåtelse av hyresrätt eller andra rättigheter till fastighet undantas i princip från skatteplikt till mervärdeskatt enligt 8 § 6) ML. Genom särskilt stadgande i punkt 8) c av anvisningarna till 8 § regleras skatteplikten för hotell- och campingtjänster. Skatteplikten omfattar - utöver sådana tillhandahållanden på vilka lagen (1966:742) om hotell- och pensionatsrörelse är tillämplig - även tillhandahållande av plats för uppställning av tält eller husvagnar samt upplåtelse av enklare stugor och liknande på campingområden. För att inte åstadkomma konkurrenssnedvridningar och för att så långt möjligt undvika gränsdragningsproblem bör alla skattepliktiga upplåtelser av nu angivet slag omfattas av sänkningen av mervärdeskatten.

Utöver vad jag tidigare har anfört om restaurangtjänsternas betydelse för turistnäringen vill jag framhålla följande. Fram till den 1 januari 1990 omfattades som nämnts också serveringstjänster av de s.k. reduceringsreglerna. Detta innebar att mat som köptes från ett serveringsställe för hemtagning fick en högre mervärdeskatt än den mat som äts upp på serveringsstället. De praktiska och kontrollmässiga svårigheterna med denna ordning var påtagliga. Resurser fick tas i anspråk för att se till att

denna olikhet i skattebelastning verkligen upprätthölls. Erfarenheterna från denna tid visar att man bör undvika att serveringsställen hamnar i samma situation som tidigare. Försäljning av livsmedel på serveringsställen för hemtagning omfattas av den av mig föreslagna sänkningen av mervärdeskatten. Också för att undvika gränsdragnings- och kontrollproblem bör därför serveringstjänster beskattas efter den lägre skattesatsen. Med serveringstjänst bör liksom tidigare förstås tillhandahållande av mat, dryck eller annan serveringsvara för förtäring på stället inom därför iordningställd lokal.

Inom restaurangsektorn är påslagen vid tillhandahållande av alkoholhaltiga drycker oftast mycket höga. En styrning mot en generellt hög prisnivå på dessa drycker följer också av nuvarande bestämmelser i alkohollagstiftningen. Detta innebär att det utan alkoholpolitiska olägenheter är möjligt att tillåta att också alkoholdrycker som tillhandahålls som en del av en serveringstjänst beläggs med den lägre mervärdeskatten. Genom en sådan ordning underlättas tillämpningen inom restaurangnäringen högst avsevärt. Restaurangnotornas olika poster utom tobak behöver inte beläggas med mervärdeskatt efter olika skattesatser. Hela serveringstjänsten och annan försäljning av livsmedel från ett serveringsställe får beskattas efter den lägre mervärdeskattesatsen.

Förslaget kräver ändringar i 13 § ML.

Personbefordran

Mitt förslag: Mervärdeskatten på tjänster avseende personbefordran d.v.s resetjänster, sänks till 18 %.

Skälen för mitt förslag: Den generella skatteplikt som infördes den 1 januari 1991 innebär att också resor till skillnad från vad som gällde tidigare numera omfattas av skatteplikten. Kostnaderna för resor inom landet har avgörande betydelse för turistnäringen, i synnerhet när det gäller turismen i fjällvärlden och övrig glesbygd. Mervärdebeskattningen har också inneburit påtagliga kostnadsökningar för resenärer i kollektivtrafiken. Starka skäl talar således som jag tidigare framhållit för att också personbefordran skall omfattas av sänkningen av mervärdeskatten.

Med personbefordran avses inte bara resor i kollektivtrafik och taxiresor utan även turist- och charterresor, sightseeing-turer och liknande, oavsett vilket transportmedel som används. Däremot bör rena nöjesattraktioner såsom t.ex. karusellturer, turer i berg- och dalbanor, ponnyridning, rundturer på nöjesanläggningar, bilbanor och liknande inte anses som personbefordran i detta sammanhang, även om dessa tillhandahållanden i viss utsträckning kan innefatta ett transportmoment. Inte heller bör andra tillhandahållanden där transporten är av underordnad betydelse, t.ex. hissar till utsiktstorn och liknande, räknas som personbefordran eftersom den ersättning som erläggs i sådana fall närmast har karaktär av sedvanlig entréavgift och inte ersättning för en resa i vanlig bemärkelse.

Transport i skidliftar torde i de flesta fall kunna inordnas under begreppet personbefordran. Det kan dock finnas fall där tveksamhet kan råda. Det bör därför särskilt anges att sänkningen av mervärdeskatten också omfattar transport i skidliftar. Det förhållandet att skidliftar i vissa fall kan användas för andra ändamål utanför skidsäsongen bör inte föranleda att verksamheten beskattas på annat sätt.

Regler av nu angiven innebörd bör tas in i 13 § ML.

4 Vissa laboratorietjänster m.m. avseende film

Mitt förslag: Tjänster avseende framställning, kopiering eller annan efterbehandling av kinematografisk film undantas från skatteplikt.

Skälen för mitt förslag: Både kinematografisk film och videogram utgör skattepliktig vara enligt ML. Försäljning av sådana varor medför skattskyldighet enligt de allmänna bestämmelserna. Detta gäller också inspelade filmer som i den allmänna handeln försäljs eller hyrs ut för privat bruk. För offentlig visning producerade filmer försäljs emellertid normalt inte utan omsätts i form av överlåtelse eller upplåtelse av visningsrätten till filmen.

Genom särskilt stadgande i anvisningarna till 8 § undantas från skatteplikt överlåtelse och upplåtelse av rättigheter som omfattas av 1, 4 eller 5 § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Undantaget omfattar bl.a. visningsrättigheter till filmer av annat slag än reklam- eller informationsfilm. Produktion och distribution av t.ex. spelfilmer för offentlig visning liksom filmvisning på biografer medför således inte skattskyldighet till mervärdeskatt och det föreligger inte heller någon avdragsrätt för den mervärdeskatt som belöper på kostnaderna i sådan verksamhet.

Tekniska och andra tjänster avseende sådana filmer omfattas dock av skatteplikten till mervärdeskatt. Således är t.ex. framkallning av filmnegativ liksom kopiering, textsättning och annan efterbearbetning skattepliktig om tjänsten tillhandahålls i yrkesmässig verksamhet. Eftersom denna skatt inte är avdragsgill hos filmproducenten eller distributören stannar den som en kostnad hos denne.

Enligt praxis utgår inte mervärdeskatt vid införsel av filmkopior som upplåtits i samband med upplåtelse av rätt till offentlig visning. Filmkopian anses i dessa fall endast vara bärare av den visningsrätten. Om den som upplåter en skattefri visningsrätt till en film också tillhandahåller kopior av filmen är det en odelbar prestation som inte till någon del är skattepliktig.

Vad gäller undervisningsfilm har Sverige anslutit sig till en UNESCO-konvention om tullfrihet för bl.a. undervisningsfilm. Konventionen tillämpas så att även kopior av undervisningsfilmer som producerats i Sverige kan införas tull- och skattefritt.

Inom EG föreligger i allmänhet skatteplikt för såväl biografverksamhet som för upplåtelse och överlåtelse av rätt till film- och videoinspelningar. Samtliga led i produktion, distribution samt offentlig visning av film omfattas därför av skattskyldighet. Upplåtelse av visningsrätt till utlandet jämföras med export. Det innebär att filmkopior som framställts i ett EG-land och som förs in skattefritt i Sverige inte heller belastas med någon skatt från exportlandet.

Det förhållandet att tjänster av detta slag i Sverige omfattas av skatteplikten medan import av kopior i princip kan ske utan skattebelastning, har medfört att importörer och distributörer av i utlandet producerade biograffilmer väljer att låta utföra kopiering och textsättning utomlands.

Mervärdesskatten skall vara konkurrensneutral. Ett av syftena med den reformering av mervärdesskatten som genomfördes den 1 januari 1991 var att genom en generell och enhetlig mervärdebeskattning så långt möjligt undanröja de konkurrenssnedvridningar som tidigare kunde uppkomma genom undantag och begränsningar i skatteplikten. Den gällande ordningen innebär emellertid beträffande kopiering och textsättning av biograffilm betydande konkurrenssnedvridningar till nackdel för de svenska laboratorier som tillhandahåller dessa tjänster.

Vid en kommande svensk anslutning till EG och med en harmonisering av de svenska mervärdesskattebestämmelserna till vad som gäller inom EG, kommer de nu beskrivna konkurrensproblemen att elimineras. I avvaktan på en sådan närmare harmonisering bör dock bestämmelserna ändras för att uppnå neutralitet mellan svenska och utländska filmlaboratorier. Detta åstadkoms enklast genom att de nu ifrågavarande tjänsterna undantas från skatteplikt till mervärdesskatt.

Som framgått ovan är det i första hand beträffande tjänster avseende kopiering och textsättning av för offentlig visning avsedda filmer som de angivna konkurrensproblemen uppstår. Av praktiska skäl och för att undgå gränsdragningsproblem bör dock ett sådant undantag omfatta framställning, dvs. framkallning av filmnegativ, kopiering och annan efterbehandling som t.ex. synkronisering, klippning, dubbning, effekt- och musikläggning samt mixning och textsättning, av kinematografisk film.

Överlåtelse eller upplåtelse av rättigheter till filmer avseende reklam eller information omfattas inte av undantaget från skatteplikt. För att undvika kumulativa effekter bör det nu föreslagna undantaget inte omfatta tjänster på sådana filmer.

Det föreslagna undantaget från skatteplikt föranleder ändringar i punkt 7 av anvisningarna till 8 § ML.

Mitt förslag: Förvaltning av värdepappersfonder undantas från skatteplikt.

Skälen för mitt förslag: Enligt 8 § 3) ML undantas från skatteplikt bank- och finansieringstjänster samt värdepappershandel och därmed jämförlig verksamhet. Med värdepappershandel och därmed jämförlig verksamhet avses enligt anvisningarna till 8 § omsättning och förmedling av aktier, andra andelar och fordringar, vare sig de representeras av värdepapper eller ej.

Enligt lagen (1990:1114) om värdepappersfonder skall det för varje värdepappersfond finnas ett fondbolag som förvaltar fondens tillgångar. För denna tjänst erlägger fonden en avgift till fondbolaget.

Mervärdeskattelagens bestämmelser i fråga om bank- och finansieringstjänster har tolkats så att dessa förvaltningsavgifter inte skulle omfattas av undantaget från skatteplikt.

En av utgångspunkterna vid utformningen av undantaget från skatteplikt i fråga om bank- och finansieringstjänster var att uppnå konformitet med vad som gäller inom EG. I EGs sjätte mervärdeskattedirektiv undantas uttryckligen förvaltningstjänster avseende värdepappersfonder (management of special investment funds) från skatteplikt. Fr.o.m. den 1 januari 1990 är direktivet i denna del bindande för samtliga medlemsstater.

En mervärdebeskattning av dessa tjänster kan komma att medföra konkurrensnackdelar för de svenska värdepappersfonderna gentemot EG-baserade fonder. En bestämmelse motsvarande vad som gäller inom EG på detta område bör därför införas i anvisningarna till 8 § ML.

6 Vissa fartyg för livräddning

Mitt förslag: Omsättning av sådana fartyg för livräddning som ställs till Sjöräddningssällskapets förfogande undantas från skatteplikt.

Skälen för mitt förslag: Fram till den 1 januari 1991 undantogs från skatteplikt enligt dåvarande lydelse av 8 § ML fartyg för yrkesmässig sjöfart eller yrkesmässigt fiske, fartyg för bogsering, bärgning eller livräddning, luftfartyg för yrkesmässig person- och godsbefordran samt delar, tillbehör och utrustning till sådant fartyg eller luftfartyg. Enligt till paragrafen hörande anvisningar gällde undantaget i fråga om fartyg för livräddning endast fartyg som ställdes till förfogande för Svenska Sällskapet för Räddning af Skeppsbrutne (Sjöräddningssällskapet).

Bestämmelsen innebar att Sjöräddningssällskapet kunde förvärva sina

fartyg med utrustning och tillbehör skattefritt, dvs. att säljarens omsättning i denna del undantogs från skatteplikt.

Kommittén för indirekta skatter föreslog med hänsyn till önskvärdheten av en generell och enhetlig mervärdeskatt att bl.a. undantaget från skatteplikt i fråga om fartyg m.m. skulle slopas. Departementschefen delade denna uppfattning och riksdagen beslutade i enlighet härmed.

Sjöräddningssällskapets situation med anledning av det slopade undantaget har varit föremål för behandling i skatteutskottet. Utskottet var enigt om att Sjöräddningssällskapet borde erhålla kompensation för de ökade kostnader som det slopade undantaget medfört (1990/91:SkU18).

Jag delar denna uppfattning. Den verksamhet som Sjöräddningssällskapet bedriver är av mycket stor betydelse för den svenska sjöfarten. Det är också av vikt att sällskapet kompenseras för de kostnadsökningar som det slopade undantaget från skatteplikt medfört. Jag anser att starka skäl talar för att undantaget från skatteplikt för fartyg som ställs till Sjöräddningssällskapets förfogande liksom för del, tillbehör och utrustning till sådant fartyg bör återinföras.

Bestämmelser med nu angiven innebörd bör föras in i 8 § ML.

7 Redovisning och kontroll

En differentierad mervärdeskatt leder även vid de av mig nu förordade lösningarna till vissa problem i den praktiska tillämpningen. Livsmedel tillhandahålls exempelvis av en mängd olika företag i varierande storlek, från renodlade livsmedelsbutiker till kiosker, bensinstationer och liknande. I samtliga fall torde varuutbudet omfatta såväl livsmedel som andra varor. Enligt huvudregeln skall faktura med uppgift om bl.a. skattens belopp utfärdas för varje omsättning för vilken mervärdeskatt utgår. I den mån faktura utfärdas kan denna således ligga till grund för redovisningen av mervärdeskatt med olika skattesatser.

Skyldigheten att utställa faktura gäller dock inte för detaljhandel eller därmed jämförlig verksamhet. Normalt utfärdas således inte faktura vid försäljning till konsument och därmed saknas ett motsvarande underlag för redovisningen av utgående mervärdeskatt. Dagens försäljningar bokförs i allmänhet i en enda kassapost utan uppdelning på olika varor. För sådana butiker som är utrustade med avläsningsapparat och butiksdator för det s.k. EAN-systemet eller som i övrigt använder sig av moderna kassaapparater med flera register torde inga problem uppkomma i fråga om redovisningen av olika skattesatser. För mindre företag där det av ekonomiska eller andra skäl inte är motiverat att investera i sådan modern utrustning bör det ankomma på skattemyndigheterna att lämna rekommendationer om acceptabla rutiner för skatteredovisningen.

På övriga områden som omfattas av den föreslagna sänkningen av mervärdeskatten torde det inte uppstå några mer betydande svårigheter. Det är fråga om klart avskiljbara tjänster och differentieringen torde i normalfallet inte medföra några särskilda gränsdragnings- eller kontrollproblem. Reduceringsregler har tidigare tillämpats i fråga om hotell- och

serveringstjänster. När det gäller servering har den gränsdragning som tidigare förorsakade huvuddelen av problemen, dvs. gränsdragningen mellan serveringstjänst och fullbeskattad försäljning av livsmedel från t.ex. gatukök och liknande, eliminerats. Mitt förslag i fråga om skattesatsen på personbefordran innebär att många transportörer kommer att få tillämpa två skattesatser. Dels den generella för godstransporter, dels den lägre för personbefordran. Med hänvisning till att man också tidigare i mervärdeskattehanseende haft att göra åtskillnad mellan gods- och persontransporter, bör nyordningen inte föranleda alltför stora problem.

En differentierad mervärdeskatt kommer att ställa nya krav på skattemyndigheternas kontrollverksamhet. Inte minst för att främja konkurrensneutralitet är det viktigt att tillse att rätt skatt redovisas. Detta är självfallet också viktigt av statsfinansiella skäl.

I likhet med vad som gäller för annan skattekontroll får det överlåtas åt skattemyndigheterna att bestämma hur kontrollen av den differentierade mervärdeskatten skall ske. Några specialbestämmelser är såvitt nu kan bedömas inte nödvändiga.

8 Ikraftträdande

Mitt förslag: De föreslagna ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 1992.

Skälen för mitt förslag: Det är angeläget att de föreslagna ändringarna kan genomföras den 1 januari 1992.

En övergång till en differentierad mervärdeskatt innebär emellertid ett omfattande arbete både hos enskilda näringsidkare och hos skatteförvaltningen. Varor skall prisommärkas och butiksdatorer omprogrammeras, prislister och kataloger skall tryckas. Nya rutiner för redovisning skall tas fram m.m. En hel del av detta förberedelsearbete kan påbörjas redan när förslaget föreläggs riksdagen. Prisommärkning och dylikt kan dock självfallet inte ske förrän vid ikraftträdandet.

9 Statsfinansiella effekter

Ett bibehållande av mervärdeskatten på 25 % kan i förhållande till en sänkning av skatten till 23,46 % beräknas innebära ökade intäkter med 8,62 miljarder kr. De föreslagna sänkningarna av mervärdeskatten vad avser livsmedel, servering och hotelltjänster inkl. camping m.m. kan beräknas medföra minskade intäkter med 7,31, 1,64 resp. 0,29 miljarder kr. För inrikes personbefordran kan inkomstminskningen beräknas till 0,77 miljarder kr. Det innebär en skattesänkning på totalt 1,39 miljarder kr.

10 Upprättat lagförslag

Prop. 1991/92:50

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom finansdepartementet upprättats förslag till

lag om ändring i lagen (1968:430) om mervärdeskatt.

11 Lagrådets hörande

Lagrådets yttrande har inhämtats över förslaget till den del det avser sänkningen av mervärdeskatten på livsmedel och serveringstjänster. Jag anser att förslaget i övrigt är sådant att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

12 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta lagförslaget.

13 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

Härigenom föreskrivs att 13 och 17 §§ lagen (1968:430) om mervärdeskatt¹ skall ha följande lydelse.

13 §

Skatten utgår med 23,46 procent av beskattningsvärdet.

Skatten utgår med 25 procent av beskattningsvärdet. *Skatten utgår dock med 18 procent av beskattningsvärdet för serveringstjänster samt vid omsättning och import av sådana livsmedel och livsmedelstill-satser som avses i 1 § livsmedelsla-gen (1971:511) med undantag för*

- 1. vatten från vattenverk,*
- 2. spritdrycker, vin och starköl som tillhandahålls av Systembola-get AB samt*
- 3. tobaksvaror.*

17 §

Skattskyldig får med de begränsningar som anges i 18 och 60 §§ vid redovisning av skatt göra avdrag för ingående skatt som hänför sig till förvärv eller import för verksamhet som medför skattskyldighet.

I fråga om rätt att göra avdrag för ingående skatt i statlig och kommunal verksamhet gäller dock bestämmelserna i 18 a §.

Rätt till avdrag föreligger för den redovisningsperiod då förvärvet eller importen enligt god redovisningssed borde ha bokförts om inte annat följer av fjärde eller femte stycket. Har medgivande enligt 5 a § andra stycket erhållits får avdrag för andra förvärv än sådana som avses i fjärde eller femte stycket göras först vid beskattningsårets utgång eller när betalning dessförinnan har erlagts. Avdrag för ingående skatt som hänför sig till förskotts- eller a conto-likvid får göras under den redovisnings-period då betalning har erlagts eller, i fråga om byggnads- eller anlägg-ningsentreprenad, när faktura med uppgift om skattens belopp har mottagits. Har skattskyldig försatts i konkurs inträder avdragsrätt senast vid konkursutbrottet i fråga om ingående skatt, som hänför sig till förvärv, import eller förskotts- eller a conto-likvid före konkursutbrottet.

Har vara förvärvats genom kreditköp med förbehåll från säljaren om återtaganderätt enligt lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. får avdrag för den ingående skatten, oavsett principerna för den skattskyldiges bokföring, göras för den redovisnings-period under vilken faktura eller motsvarande handling har mottagits.

Vid förvärv av avverkningsrätt till skog får avdrag för ingående skatt göras endast för vad som har betalats under redovisningsperioden. Rätten till avdrag för ingående mervärdeskatt som tas ut vid införsel till landet inträder tidigast när en av tullverket utfärdad tullräkning har mottagits av den skattskyldige. Har skattskyldig övertagit annan skattskyldigs

¹ Lagen omtryckt 1990:576.
Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:885.

verksamhet eller del därav äger han rätt till avdrag för ingående skatt som hänför sig till den tidigare ägarens förvärv för verksamheten, i den mån denne skulle haft rätt till avdrag om skatten hade betalats av honom.

Delägare i samfällighet för vattenreglering, väghållning eller liknande ändamål får avdraga ingående skatt som hänför sig till samfällighetens förvärv med vad som belöper på hans andel i samfälligheten. Vad som nu har sagts gäller endast i den mån i samfälligheten deltagande fastighet används i verksamhet som medför skattskyldighet.

Äger ett svenskt aktiebolag, en svensk ekonomisk förening eller en svensk ömsesidig skadeförsäkringsanstalt (moderföretag) mer än nio tiondelar av aktierna i ett eller flera svenska aktiebolag (helägda dotterbolag) och tillhandahåller ett av företagen något annat av företagen en tjänst som inte är skattepliktig får det andra företaget göra avdrag för den skatt som belöper på det förstnämnda företagens förvärv eller införsel för tillhandahållande av tjänsten, i den mån avdragsrätt hade förelegat om förvärvet eller införseln hade gjorts av det skattskyldiga företaget. Vad nu har sagts gäller även aktiebolag vars aktier till mer än nio tiondelar ägs av ett eller flera helägda dotterbolag.

Förvärvat skattskyldig mot vederlag skattepliktig vara inom landet från den som inte är skattskyldig för omsättning av varan, skall som ingående mervärdeskatt för den skattskyldige anses 19 procent av vederlaget. Vad nu sagts gäller även den som är skattskyldig för förmedling som avses i punkt 3 första stycket av anvisningarna till 2 §.

Förvärvat skattskyldig mot vederlag skattepliktig vara inom landet från den som inte är skattskyldig för omsättning av varan, skall som ingående mervärdeskatt för den skattskyldige anses 20 procent av vederlaget. *Om förvärvet avser sådan vara för vilken skatt utgår med 18 procent av beskattningsvärdet enligt 13 § andra meningen, skall som ingående mervärdeskatt dock anses 15,25 procent av vederlaget.* Vad nu sagts gäller även den som är skattskyldig för förmedling som avses i punkt 3 första stycket av anvisningarna till 2 §.

Redovisar skattskyldig olika verksamheter var för sig får överskjutande ingående skatt i en verksamhet kvittas mot utgående skatt i annan verksamhet.

Om återbetalning av överskjutande ingående skatt som ej kunnat kvittas föreskrivs i 49 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1991-09-19

Närvarande: f.d. regeringsrådet Bengt Hamdahl, justitierådet Hans-Gunnar Solerud, regeringsrådet Anders Swartling.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 20 juni 1991 har regeringen på hemställan av statsrådet Åsbrink beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1968:430) om mervärdeskatt.

Förslaget har inför lagrådet föredragits av departementissekreteraren Torbjörn Boström.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

